

ARTIKELLEN

Doktersassistenten en verpleegkundigen leren complexe technische vaardigheden

A.J. Oosting¹, F.G. Rosweide², L.W. Barkema³, J.N. Bennen⁴, M. Brakman⁵,
M.M. Hulshof⁶, C.M. Uppelschoten⁷

¹ Dermatoloog, Spaarne Ziekenhuis, Hoofddorp

² Dermatoloog, Flebologisch Centrum Oosterwal, Alkmaar

³ Dermatoloog, Antonius Ziekenhuis, Sneek

⁴ Dermatoloog, DC Dermatologie, Amsterdam

⁵ Dermatoloog, Reinier de Graaf Groep, Delft en Voorburg

⁶ Dermatoloog, Reinier de Graaf Groep, Delft en Voorburg

⁷ Algemeen directeur /senior-opleider, U-Consultancy, Nieuwegein

¹⁻⁴ zijn tevens lid van de onderwijscommissie en adviesraad van U-Consultancy

Correspondentieadres:

C.M. Uppelschoten

U-Consultancy

Postbus 7060

3430 JB Nieuwegein

Telefoon: 030-6044170

E-mail: info@uconsultancy.nl

COMPLEXE TECHNISCHE VAARDIGHEDEN

Doktersassistenten en verpleegkundigen die werkzaam zijn op de polikliniek dermatologie, kunnen zich sinds kort verder bekwalen in complexe technische vaardigheden zoals het afnemen van een huidbiopt inclusief het verdoven en hechten. De assistenten en verpleegkundigen nemen door de ontwikkelingen in de dermatologie en de grote patiëntenstroom een steeds belangrijkere plaats in bij patiëntenzorg binnen de polikliniek. Van belang hierbij is een grotere samenwerking tussen dermatoloog, assistenten en verpleegkundigen op het gebied van dermatologische zorg met als doel kwaliteitsverbetering en vergroting van flexibiliteit in de patiëntenzorg. U-Consultancy biedt aanvullend op de basis- en vervolgopleiding 'Polikliniek Dermatologie' een training 'Complexe Technische Vaardigheden' aan. Het doel van de training is om uiteindelijk zelfstandig een groot aantal vaardig-

heden te kunnen toepassen volgens de bestaande richtlijnen en hierbij tevens voorlichting te kunnen geven aan patiënten in de polikliniek dermatologie. De assistenten zijn hierdoor beter inzetbaar tijdens de diverse spreekuren. Er is contact geweest met de KNMG over de vraag of het verrichten van voorbehouden handelingen uitgevoerd mag worden door doktersassistenten en verpleegkundigen en dit werd bevestigend beantwoord.

In 2010/2011 zijn er twee groepen geweest die de opleiding Complexe Technische Vaardigheden hebben gevolgd, één in het Spaarne Ziekenhuis in Hoofddorp en één in de Reinier de Graaf Groep in Delft. In dit laatste ziekenhuis ging het om een in-companytraining. Het volledige personeel van de polikliniek dermatologie volgde gezamenlijk de training (21 doktersassistenten, vier verpleegkundigen en twee administratief medewerkers) onder begeleiding van de acht eigen dermatologen. Hierdoor waren alle dermatologen betrokken en konden zij de vertaalslag maken van de cursus naar de praktijk. Gedurende vier dagen van intensieve training wer-

Figuur 1. Intracutane testen oefenen.

den alle assistenten op een gelijk niveau gebracht wat betreft theoretische achtergrond en praktische vaardigheden. Het bevordert de uniformiteit, brengt de kwaliteit van zorg op een hoger peil aangezien de assistenten betere informatie aan patiënten kunnen geven en de assistenten onderling beter uitwisselbaar zijn. Daarnaast ontlast het de werkdruk van de dermatoloog op de polikliniek.

VERSCHILLENDE FASEN

Het aanleren van vaardigheden kent verschillende fasen. Allereerst is er de oriëntatiefase. In deze fase wordt alle achtergrondkennis over het verloop, de werking, de indicatie en het beoogde effect van de vaardigheid gedeeld. Per thema is een instructiefilm gemaakt om het feitelijk verloop van de handeling goed te demonstreren. De kritieke punten die horen bij het uitvoeren van de handeling worden doorgenomen en eventuele voorzorgsmaatregelen die genomen kunnen worden, worden besproken. Na de oriëntatiefase volgt de oefenfase. Allereerst wordt nogmaals de vaardigheid gedemonstreerd, gevolgd door het zelf doen en verder oefenen in een skillslab. Ten slotte is er de fase waarbij men komt tot de daadwerkelijke beheersing van de vaardigheid. De nadruk ligt daarbij op de snelheid en de coördinatie van de deelhandelingen. Men moet kunnen omgaan met stresssituaties en andere onverwachte factoren. Om nog meer ervaring te krijgen in de geleerde vaardigheden is het belangrijk dat de vaardigheden ook in de praktijk worden uitgevoerd.

ERVARINGEN VAN CURSISTEN

De ervaringen van de cursisten uit deze eerste twee trainingen is dat de opleiding goed aansluit op de praktijk van de polikliniek dermatologie en een

Figuur 2. Hechttechniek oefenen op een varkenspoot.

reële meerwaarde biedt voor zowel beginnende als ervaren doktersassistenten en verpleegkundigen. Het stapsgewijs aanleren van de technieken wordt als nuttig ervaren. De assistenten waarderen het zeer dat zij zelf meer medische handelingen mogen uitvoeren en daardoor meer verantwoordelijkheid en vertrouwen van de dermatologen genieten.

De volgende vaardigheden worden gedurende de training ‘Complexe Technische Vaardigheden’ aangeleerd:

1. zalftherapie en verbindtechnieken (wet wrap-techniek);
2. lichttherapie;
3. intracutane, subcutane, intramusculaire injecties;
4. assisteren bij dermatologische ingrepen;
5. excochleatie en cryocoagulatie;
6. afnemen van huidbiopten (verdoven en hechten);
7. enkel-/armindex;
8. zwachteltechnieken;
9. pneumatische compressie;
10. wondbehandeling;
11. allergietesten;
12. fotodynamische therapie;
13. wrattenbehandeling;
14. afnemen preparaten en kweken;
15. jodium-zetmeeltest;
16. begeleiden patiënt met biologicals.

CERTIFICAAT

De vaardigheden worden in een skillslabsituatie getoetst aan de hand van een KKB (Korte Klinische Beoordeling) met handelingscriterialijst en afgetekend door de eigen of begeleidend dermatoloog. Alle vaardigheden moeten voldoende beoordeeld zijn om in aanmerking te komen voor het certificaat *Gespecialiseerd Assistent Dermatologie, Complexe Technische Vaardigheden Polikliniek Dermatologie*. Het certificaat wordt ondertekend namens de onderwijscommissie. Deze opleiding is geaccrediteerd door de Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten (NVDA) en door de V&VN.

SPELD

Verpleegkundigen en doktersassistenten die de training met een voldoende beoordeling hebben doorlopen, ontvangen een speld met de inscriptie: ‘gespecialiseerd dermatologieassistent’ (zie figuur 3).

Meer informatie: www.uconsultancy.nl

Figuur 3